

ÇANKAYA ÜNİVERSİTESİ FİKRİ VE SİNAİ MÜLKİYET HAKLARI YÖNERGESİ

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

Madde 1 – Bu Yönergenin amacı, Çankaya Üniversitesinde yapılan bilimsel çalışmalar sonucu ortaya çıkan ve fikri ve sınai mülkiyete konu ürünlerin korunması, Çankaya Üniversitesi ile bu fikri ürünleri ortaya çıkaran Buluş Sahipleri arasındaki Fikri ve Sınai Hakların belirlenmesi, buluş bildirimlerinin yapılması, korunması, ticarileştirilmesi ve lisanslanması konusundaki faaliyetler ile çalışma usul ve esaslarını düzenlemektir.

Kapsam

Madde 2 – Bu Yönerge, Çankaya Üniversitesinin fikri ve sınai mülkiyet haklarını korumaya ilişkin çalışma şekli kuralları; Üniversiteden hak bedellerinin tamamını veya bir kısmını veya herhangi bir bedel alıp almadıklarına bakılmaksızın tam zamanlı veya yarı zamanlı çalışan öğretim elemanlarını, misafir öğretim elemanlarını, tam zamanlı ve yarı zamanlı diğer çalışanları, tam ve yarı zamanlı öğrencileri (lisans ve lisansüstü) ve araştırmacılar (doktora öncesi ve sonrası) dahil olmak üzere Üniversitedeki tüm kişileri kapsar.

Dayanak

Madde 3 – Bu Yönerge, 21.08.2013 tarih ve 28742 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan “Çankaya Üniversitesi Teknoloji Transfer Ofisi Uygulama Ve Araştırma Merkezi Yönetmeliği”ne, “Çankaya Üniversitesi Politika ve Strateji Belgesi”ne, 2547 sayılı Yüksek Öğretim Kanununa, 2809 sayılı Yükseköğretim Kurumları Teşkilat Kanununa, 10.01.2017 tarihli Resmi Gazete’ de yayımlanan 6769 sayılı Sınai Mülkiyet Kanunu’na, 24.04.2017 tarihli ve 30047 sayılı Resmi Gazete’ de yayımlanan Sınai Mülkiyet Kanununun Uygulamasına Dair Yönetmeliğe, 29.09.2017 tarihli ve 30195 sayılı Resmi Gazete’ de yayımlanan Çalışan Buluşlarına, Yükseköğretim Kurumlarında Gerçekleştirilen Buluşlara Ve Kamu Destekli Projelerde Ortaya Çıkan Buluşlara Dair Yönetmeliğe ve diğer ulusal yasal düzenlemelere, bölgesel ve uluslararası antlaşmalara dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

Madde 4 – Bu Yönergede geçen;

- **Üniversite:** Çankaya Üniversitesini,
- **Mütevelli Heyeti:** Çankaya Üniversitesi Mütevelli Heyetini,
- **Rektör:** Çankaya Üniversitesi Rektörünü,
- **Yönetim Kurulu:** Çankaya Üniversitesi Teknoloji Transfer Ofisi Uygulama ve Araştırma Merkezi Yönetim Kurulunu,
- **FSHK:** Çankaya Üniversitesi Fikri ve Sınai Haklar Komisyonunu,
- **TTO veya Merkez:** Çankaya Üniversitesi Teknoloji Transfer Ofisi Uygulama ve Araştırma Merkezini,
- **Müdür:** Çankaya Üniversitesi Teknoloji Transfer Ofisi Uygulama ve Araştırma Merkezi Müdürünü,
- **Akademik Birimler:** Üniversitenin Fakülteleri, Yüksekokulları, Meslek Yüksekokulları, Enstitüleri, Araştırma ve Uygulama Merkezleri ile Rektörlüğe bağlı akademik birimleri,
- **SMK:** Sınai Mülkiyet Kanunu’ nu
- **Sınai Mülkiyet Hakları:** Buluş Sahibi tarafından üretilen veya geliştirilen, fikrî faaliyet sonucu ortaya çıkan, patent veya faydalı model belgesi ile korunabilir buluşlar, endüstriyel tasarım, marka, coğrafi işaretler, entegre devre topografyası ve yeni bitki ve hayvan türleri ve bunların ıslah yöntemleri, bilgisayar programları ve bunların kaynak kodları ile ticari gizlilik anlaşması ile korunabilen teknik bilgi, ticari sır ve bunlar için yapılan başvurular ya da başvuru yapma hakları dâhil olmak üzere, bunların her türlü uzatma ve yenileme hakları,

her durum ve halde dünyanın her yerinde dengi ya da benzeri etkiye sahip her türlü hak veya korumaya uygun formlarıdır.

- **Buluş:** Tarım alanı dâhil olmak üzere sanayinin herhangi bir kolunda mevcut problemlere teknik çözüm getiren yeni bir cihaz, ürün veya yöntemlerin tümü
- **Buluş Sahibi ve/veya Sahipleri:** Üniversiteden hak bedellerinin tamamını veya bir kısmını veya herhangi bir bedel alıp almadıklarına bakılmaksızın tam zamanlı veya yarı zamanlı çalışan öğretim elemanları, misafir öğretim elemanlarını, tam zamanlı ve yarı zamanlı diğer çalışanları, tam ve yarı zamanlı öğrencileri (lisans ve lisansüstü) ve araştırmacılar (doktora öncesi ve sonrası) dahil olmak üzere Üniversitedeki tüm kişileri,
- **Patent:** Bilimsel ve teknik bir buluşun ya da böyle bir buluşu uygulama alanında kullanma hakkının kime ait olduğunu gösteren resmi belge.
- **BBF:** Buluş Bildirim Formunu,
- **MAF:** Market Analiz Formunu,
- **Proje:** Bu yönerge kapsamındaki projeleri,
- **Hizmet Buluşları:** Buluş yapan Çankaya Üniversitesi öğretim elemanlarının buluşları; Çankaya Üniversitesi idari personeli, Çankaya Üniversitesi öğrencilerinin Üniversite kaynaklarıyla yaptıkları projelerden ortaya çıkan buluşlar; Çankaya Üniversitesi ile ortak yapılan projelerde görev alanların bildirmekle yükümlü olduğu ve bildirimlerin Çankaya Üniversitesi tarafından hizmet buluşu olarak kabul edilen buluşları,
- **Serbest Buluşlar:** Hizmet buluşlarının dışında kalan diğer buluşları,
- **Ticarileştirme:** Fikri ve Sınai Hakların devir, lisans, kuluçka merkezi (inkübator), filiz (spin-off) şirketi veya herhangi başka bir şekilde kullanılması da dâhil olmak üzere ticari amaçla tasarrufunu,
- **Ar-Ge:** Araştırma ve geliştirme faaliyetlerini,
- **Fikir Ürünü:** Burada sayılanlarla sınırlı olmamak üzere; patentler, markalar, inovasyon dahil buluşlar, endüstriyel tasarımlar, entegre devre topografyaları, internet alan adları, veri tabanları, bilgisayar yazılımları, ticaret sırları ve diğer fikir ürünlerini, ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Fikri ve Sınai Haklar, Üniversite Hakları, Fikri ve Sınai Haklar Komisyonu

Fikri ve Sınai Haklar (FSH)

Madde 5 – Bu yönergeyle; bilgi üreten ve ürettiği bilgiyi paydaşlarıyla birey ve kamu yararına kullanmayı ilke edinmiş olan Çankaya Üniversitesi, bu çerçevede fikri ve sınai haklar kapsamındaki fikir ürünlerinin hak sahipliği, korunması, değerlendirilmesi, ticarileştirilmesi, gelirin paylaşımı ile ilgili ilke ve esasları belirlerken, aynı zamanda aşağıdaki yararları amaçlar:

- Bilimsel araştırmaların özendirilmesi ve desteklenmesi,
- Araştırma ve geliştirme faaliyetleri ve üçüncü taraflarla yürütülecek teknoloji odaklı iş birlikteliklerinde izlenecek esasların belirlenmesi,
- Üniversitenin ilgili birimleri tarafından fikri ve sınai haklar kapsamındaki fikir ürünlerinin tespit edilmesi, korunması ve ticarileştirilmesine dair usul ve esasların belirlenmesi,
- Üniversitenin fikri ve sınai haklar kapsamındaki fikir ürünlerinin envanterinin çıkarılması,
- Fikri ve sınai haklar kapsamındaki fikir ürünlerinin ticarileştirilmesiyle elde edilecek ekonomik faydaların adil ve hakkaniyetli şekilde taraflar arasında paylaşımının sağlanması,
- Bilimsel araştırma ve iş birliktelikleri sonucunda ortaya çıkan fikri ve sınai haklar kapsamındaki fikir ürünlerinin bilimin, insanlığın ve toplumun yararına kullanılmasına imkân yaratılması.

Fikri ve Sınai Haklar Komisyonu (FSHK)

Madde 6 – Buluş Sahibinin yaptığı ve fikri hakka konu olabilecek hak oluşturabilecek fikir ürünlerinin korunması, belgelendirilmesi, zaman damgası alınması, ticarileştirme potansiyeline sahip olanların ticari değerlerinin tespit edilmesi ve ticarileştirilmesi ve bunlarla ilgili maliyetlerinin nereden ve nasıl karşılanacağını planlanması, teknoloji transferi konularında izlenecek yol, fikri ve sınai haklar ile ilgili diğer kararların alınması, uygulama ve düzenlemelerin takibi amacıyla Çankaya Üniversitesi bünyesinde bir “Fikri ve Sınai Haklar Komisyonu (FSHK)” oluşturulmuştur.

FSHK, Çankaya Üniversitesi Rektörlüğüne bağlı olup, araştırma projelerinden sorumlu Rektör Yardımcısı, TTO Müdürü, TTO Fikri ve Sınai Hakların Yönetimi ve Lisanslama Birimi Sorumlusu, Mühendislik Fakültesinden 1 ve Hukuk Fakültesinden 1 öğretim üyesi olmak üzere 5 kişiden oluşur. FSHK'nın Başkanı Üniversitenin araştırma projelerinden sorumlu Rektörü Yardımcısıdır. FSHK üyelerini Rektör belirler ve onaylanmak üzere Mütevelli Heyetine sunar. Mütevelli Heyeti tarafından onaylanan FSHK üyeleri 3 yıl süre ile görev yapar. Aynı kişiler tekrar atanabilir.

Kurul, FSHK Başkanının çağrısı ve en az üç üye ile toplanır. FSHK, kararlarını oyçokluğu ile alır. Karar alınması gereken konunun niteliğine göre üniversite bünyesinden konunun uzmanları, somut konuda karar alınmasını desteklemek amacıyla, toplantıya davet edilebilir. FSHK kararları öneri niteliğinde olup, Mütevelli Heyetinin onayı gerekir.

Fikri ve Sınai Haklar Komisyonu'nun (FSHK) Görevleri

Madde 7 –

Fikri Sınai Haklar Komisyonu aşağıdaki görevleri yürütür:

- Üniversite'de uygulanacak olan FSH politikalarını belirler,
- FSH kapsamındaki tüm fikir ürünlerini idari, hukuki ve ekonomik açıdan yönetir,
- Fikri ve Sınai Haklar konusundaki Yıllık Bütçeleri belirler ve FSHK Başkanı tarafından, Mütevelli Heyetine sunulur.
- Üniversite lehine korunan fikir ürünlerinin üçüncü kişiler tarafından izinsiz kullanımı ile oluşan haklara tecavüz durumlarında yapılacak işlemlere karar verir.
- Fikir ürünlerinin korunması için ulusal veya uluslararası başvuruların hangi ülkelerde yapılacağına karar verir,
- Konunun özelliğine ve belirlenmiş kurum politikalarına uygunluğuna göre bazı fikir ürünlerinin ticaret sırrı olarak saklanmasına ve açıklanmamasına karar verir.
- Fikir ürünlerine ilişkin hak sahipliğinden doğan haklarla ilgili bedellerin, bu Yönergeye uygun olarak belirlenmesi ve ödenmesi için FSHK Başkanı aracılığıyla Mütevelli Heyetinin onayına sunar.
- Fikir ürünlerinin korunması amacıyla gerekli diğer kararları alır.
- Lisans, devir gibi ticarileşme konuları ile ilgili kararları alır.
- Buluş Sahibi veya diğer kişi ve kuruluşlarla yapılacak buluşlara ilişkin sözleşmelere karar verir ve bunları FSHK Başkanı aracılığıyla Mütevelli Heyetin onayına sunar. Mütevelli Heyetince verilmiş kararları uygular.
- Üniversite öğretim elemanları veya diğer çalışanların fikri ve sınai haklar kapsamında bilinçlenmelerini sağlayacak eğitim ve etkinliklere karar verir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Temel Prensipler ve Uygulamalar

Madde 8 - 6769 sayılı Sınai Mülkiyet Kanunu'nun 121. Maddesi gereğince; 2547 sayılı Kanun'un 3.maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinde tanımlanan yükseköğretim kurumlarında yapılan bilimsel çalışmalar veya araştırmalar sonucunda gerçekleştirilen buluşlar hizmet buluşlarıdır ve buluşu yapanın yükseköğretim kurumunda edindiği deneyim ve çalışmalara dayanarak veya yükseköğretim kurumunun araç ve gereçlerini kullanarak gerçekleştirdiği buluşlar bu kapsama girer. Bu buluşların dışında kalan buluşlar bu kısım kapsamında serbest buluş olarak kabul edilir. Yükseköğretim kurumu, buluş üzerinde hak sahipliği talebinde bulunması durumunda, patent başvurusu yapmakla yükümlüdür. Yükseköğretim kurumu, hak sahipliği talebine ilişkin kararını, buluş veya başvuru bildirimini yükseköğretim kurumuna ulaştığı tarihten itibaren dört ay içinde buluşu yapana yazılı olarak bildirmek zorundadır. Buluşu yapan ile yükseköğretim kurumunun anlaşmaları halinde, karar tarihinden itibaren en geç altı ay içinde patent başvurusunda bulunmak zorundadır. Aksi takdirde buluş, serbest buluş niteliği kazanır.

Öğretim elemanları ile stajyerlerin ve öğrencilerin dışında kalan yükseköğretim kurumu çalışanları tarafından gerçekleştirilen buluşlar için çalışanların buluşlarına ilişkin hükümler uygulanır.

2547 sayılı Kanun'un 3.maddesinin birinci fıkrasının (l) bendinde tanımlanan öğretim elemanları ile stajyerlerin ve öğrencilerin diğer kamu kurum ve kuruluşları veya özel kuruluşlarla belirli bir sözleşme kapsamında yapmış oldukları çalışmalar sonucunda ortaya çıkan buluşlar üzerindeki hak sahipliğinin belirlenmesinde, ilgili kanunlardaki hükümler saklı kalmak kaydıyla sözleşme hükümleri esas alınır.

8.1 Bildirim Yükümlülüğü:

6769 Sayılı SMK gereğince Yükseköğretim kurumlarında yapılan bilimsel çalışmalar veya araştırmalar sonucunda bir buluş gerçekleştiğinde buluşu yapan, buluşunu yazılı olarak ve geciktirmeksizin yükseköğretim kurumuna bildirmekle yükümlüdür. Patent başvurusu yapılmışsa yükseköğretim kurumuna başvuru yapıldığına dair bildirim yapılır. Bu bildirim, Buluş Bildirim Formu, Market Analiz Formu ve Gizlilik Sözleşmesi'nin doldurulması ve bu formların gerekli tüm eklerinin bir dosya olarak hazırlanması ve ayrıca tüm bunların TTO'ya gönderilmesi ile yapılır. Buluşun birden çok kişi tarafından gerçekleştirilmesi halinde, kişiler, bildirim BBF'ye uygun olarak ve tek bir dosya halinde yaparlar. TTO, kendisine ulaşan bildirim bildirim tarihini, bildirimde bulunan kişi veya kişilere yazılı olarak bildirir.

FSHK, toplantı gündemindeki FSH ile ilgili konuları görüşerek patent başvurusu yapılacak olan buluşlara karar verir. Bu kararlara göre TTO, patent başvurusu yapılacak olan buluşlar için Patent Vekili Firma ile patent başvurusu yapılması için gerekli çalışmaları başlatır.

Sınai haklar kapsamındaki diğer ürünler (marka, faydalı model, ticari sır, endüstriyel tasarım) için de, her ürününün kendine özgü yapısına uygun olarak, aynı kurallar uygulanır.

Üniversitenin Buluşa İlişkin Hakları:

Madde 9 – Üniversitedeki Buluş Sahibi veya Sahipleri tarafından yapılan buluşlar üzerindeki maddi haklar, Üniversiteye aittir. Patent veya Faydalı Model başvurularının Üniversite adına yapılması, belgelerinin Üniversite adına alınması veya Üniversite lehine ticari sır olarak saklanması Üniversitenin yasal hakları olarak kabul edilir.

FSHK, bildirilen buluşun başvurusunun Üniversite adına yapılıp yapılmayacağına ilişkin önerisini Mütevelli Heyetine sunar, buluş başvurusunun yapılıp yapılmayacağına ilişkin kararı Mütevelli Heyeti verir. Üniversite buluşun değerlendirme ve ön araştırması neticesinde patentlenebilirlik

kriterlerini taşınamaması durumunda, başvuru yapmama ve buluşun serbest buluş olarak Buluş Sahibinin tasarrufuna bırakma hakkına sahiptir.

Hak sahipliği konusundaki itirazlar Mütevelli Heyetince değerlendirilerek karara bağlanır.

Fikri Hak Sözleşmeleri

Madde 10-Üniversite patentlenebilirlik kriterlerini taşıyan başvurulara ilişkin, buluş sahibi ile “Çankaya Üniversitesi Teknoloji Transfer Ofisi ve Buluş Sahibi Arasında Patentleme ve Patenti Ticarileştirme Sözleşmesi” imzalar.

Harici Sponsorluk ve Kamu Destekli Projelerde Ortaya Çıkan Buluşlar

Madde 11 – 6769 sayılı Sınai Mülkiyet Kanunu’nun Madde 122- (1) gereğince; Kamu kurum ve kuruluşları tarafından desteklenen projelerde ortaya çıkan buluşların, destek sağlayan kamu kurumuna yönetmeliğe uygun olarak bildirilmesi zorunludur. Bu bildirim yapıldığı tarihten itibaren bir yıl içinde proje desteğinden faydalanan kişi, buluş konusu üzerinde hak sahipliği talep edip etmediği konusundaki tercihini kamu kurumuna yazılı olarak bildirir. Proje desteğinden faydalanan kişi bu süre içinde hak sahipliği talep etmezse veya hak sahipliğine ilişkin tercihini yazılı olarak yapmazsa destek sağlayan kamu kurumu veya kuruluşu buluş için hak sahipliğini alabilir. Proje desteğinden faydalanan kişi, hak sahipliğine ilişkin süreç tamamlanana kadar, buluşa patent veya faydalı model verilmesini etkileyecek nitelikte açıklamalarda bulunamaz.

Ticarileştirme

Madde 12 –

12.1. Lisans ve Devir:

Üniversite, kamu yararına ve kullanımına yönelik fikir ürünlerinin ticari gelişimini teşvik eder. Üniversite bir veya birden fazla işletmeye söz konusu fikir ürünlerinin daha fazla geliştirilmesi, kullanılması için lisans verebilir veya satışı için devir sözleşmesi yapabilir.

12.2. Gelirlerin Paylaşımı:

Üniversite’nin hak sahibi olduğu fikri ve sınai haklara ilişkin olarak yapılan ticarileştirme, projelendirme, know-how transferi gibi faaliyetler sonucunda elde edilen gelirin, vergiler dahil tüm giderler düşüldükten sonra kalan tutarın %70’ i buluş sahibine, %30’ u Üniversite’ nin hesabına aktarılır.

Gizlilik

Madde 13 –Üniversite öğretim elemanları, öğrenciler ve diğer çalışanlar, hizmet buluşu serbest buluş niteliği kazanmamış ise buluşu gizli tutmakla yükümlüdür. Buluşun TTO’ ya bildiri sırasında Gizlilik Sözleşmesi imzalanır.

Buluştan haberi olan ilgili kişiler de buluşu başkalarına açıklayamaz ve buluş konusundan yararlanamaz. Fikri ve Sınai Haklar kapsamındaki diğer fikir ürünleri için de, her fikir ürününün kendine özgü yapısına uygun olarak, benzer kurallar uygulanır.

Üniversite Haklarından Feragat

Madde 14 -Üniversite, bildiri yapılan fikir ürününün Üniversite lehine korunmamasına karar vermesi durumunda, fikir ürünü sahipleri lehine feragat eder.

Yürürlükten Kaldırılan Yönerge

Madde 15 –Bu Yönerge ile 10.04.2014 tarih ve 2014/12 sayılı Mütevelli Heyet Kararı ile kabul edilmiş olan “Çankaya Üniversitesi Fikri Haklar Yönergesi” yürürlükten kaldırılmıştır.

Yürürlük

Madde 16 –Üniversite Senatosu tarafından kabul edilen bu yönerge Mütevelli Heyetinin onayladığı tarihte yürürlüğe girer.

Yürütme

Madde 17 –Bu yönerge Çankaya Üniversitesi Rektörü tarafından yürütülür.

EKLER:

- Ek-1 Çankaya Üniversitesi Buluş Bildirim Formu,
- Ek-2 Çankaya Üniversitesi Teknoloji Transfer Ofisi ve Buluş Sahibi Arasında Patentleme ve Patenti Ticarileştirme Sözleşmesi
- Ek-3 Gizlilik Sözleşmesi
- Ek-4 Market Analiz Formu

Mütevelli Heyet K.T / No: 2018 / 59
Güncellenme Tarihi: 29-11-2018